

DISPROPORCIE V PRIDEĽOVANÍ ŠTÁTNYCH DOTÁCIÍ PRE SLOVÁKOV V ZAHRANIČÍ

alebo

THE SAME PROCEDURE AS EVERY YEAR...

(zostavil Dušan Klimo v auguste 2012)

Podľa údajov, ktoré na svojej internetovej stránke (www.uszz.sk) uverejnil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSŽZ), boli krajanom v tomto roku rozdelené dotácie na projekty podporujúce národné povedomie a kultúrnu identitu Slovákov v zahraničí v súhrnnej hodnote **1 055 595,00 eur**. (v r. 2011 ÚSŽZ to bolo 1 152 426,00 eur). Na základe nových smerníc, ktoré boli na Úrade vypracované počas pôsobenia predsedu JUDr.M.Vetráka, boli dotácie rozdelené do 7 programov. Z celkov sumy 1 055 595,00 eur išlo na:

Program č. 1 - školstvo a vzdelávanie: 122 453,80 eur
Program č. 2 - kultúra a kultúrne dedičstvo: 275 188,21eur
Program č. 3 - veda a výskum: 31 800,00 eur
Program č. 4 – informácie: 156 987,00 eur
Program č. 5 – médiá: 31 200,00 eur
Program č. 6 – stavby: 188 080,00 eur
Všetky ďalšie projekty: 249 886,00 eur

Podľa publikovaných údajov pripadli na jednotlivé krajiny, z ktorých krajanovia (spolky, organizácie, cirkevné zariadenia a súkromné osoby) požiadali o dotácie nasledovné sumy:

poradie / krajina / suma pridelených dotácií v € / percentuálny podiel

1.	Srbsko	362 872,00	34,38%
2.	Rumunsko	131 500,00	12,46%
3.	Česká republika	97 530,00	9,32%
4.	Maďarsko	93 936,00	8,90%
5.	USA	42 221,00	4,00%
6.	Veľká Británia	42 070,00	3,99%
7.	Chorvátsko	41 550,00	3,94%
8.	Poľsko	38 896,00	3,68%
9.	Írsko	37 885,00	3,59%
10.	Kanada	32 500,00	3,08%
11.	Argentína	31 400,00	2,97%
12.	Austrália	21 700,00	2,06%
13.	Ukrajina	21 860,00	2,06%
14.	Francúzsko	16 395,00	1,55%
15.	Nemecko	12 500,00	1,18%
16.	Belgicko	7 950,00	0,75%
17.	Čierna Hora	5 310,00	0,50%
18.	Nový Zéland	5 000,00	0,47%
19.	Bulharsko	2 500,00	0,24%
20.	Švajčiarsko	2 300,00	0,22%
21.	Brazília	2 000,00	0,19%
22.	Cyprus	2 000,00	0,19%
23.	Taliansko	1 970,00	0,19%
24.	Nórsko	1 750,00	0,17%
Spolu €		1 055 595,00	100 %

Krajanské organizácie zo štátov strednej, východnej a južnej Európy (Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Čierna Hora, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Srbsko, Ukrajina) **získali 797894,00 eur, čiže 75,6 % z celkovej sumy.**

Na projekty, ktoré zaslali krajanovia zo západnej Európy, južnej a severnej Ameriky, a Austrálie (Argentína, Austrália, Belgicko, Brazília, Francúzsko, Írsko, Kanada, Nemecko, Nový Zéland, Nórsko, Švajčiarsko, Taliansko, USA, Veľká Británia) boli pridelené dotácie vo výške **257 701,00 eur** čiže **24,4%** z celkového objemu.

Uvedené čísla dokumentujú zjavnú, roky pretrvávajúcu nevyváženosť pri rozdeľovaní dotácií.

Porovnanie **75,6%** ku **24,4%** v neprospech „Západu“ hovorí jasnou rečou! Tento fakt ešte výraznejšie podčiarkuje poradie krajín v h.u. tabuľke. Čelné priečky v rebríčku úspešnosti už tradične obsadili výlučne krajiny zo strednej a juhovýchodnej Európy (1.Srbsko, 2.Rumunsko, 3.Česká republika, 4.Maďarsko, 7.Chorvátsko). Z celkovej sumy (1 055 595,00 eur) si týchto päť predátorov pripísalo na svoj účet **727 388 eur, t.j. 68,9%**, čo zodpovedá dvom tretinám celkového objemu! Samotná „jednotka“, Srbsko, získala na dotáciách o **111 tisíc eur viac ako všetky spolky z krajín západnej Európy, Ameriky a Austrálie dokopy.**

Príčin tohto neuspokojivého stavu je viacero. Ich korene siahajú až do 90-tich rokov minulého storočia, do čias, kedy sa po novom začali definovať o.i. aj základné parametre politiky SR vo vzťahu k „zahraničným Slovákom“. Dôsledky tejto, ako sa za posledných dvadsať rokov ukázalo, skôr deklaratívnej ako koncepcnej politiky, sa odzrkadľujú aj v spôsobe, akým ÚSZZ postupuje pri rozdeľovaní grantov pre slovenské zahraničie.

Bolo by však nespravodlivé, keby sa ÚSZZ podsúvalo zámerné uprednostňovanie spolkov zo strednej a juhovýchodnej Európy na úkor „Západu.“ Hlavnú vinu na tomto absurdnom stave majú a najväčšiu prekážku na ceste k náprave predstavujú legislatívne nedostatky obsiahnuté v „**KONCEPCII ŠTÁTNEJ POLITIKY STAROSTLIVOSTI O SLOVÁKOV ŽIJÚCICH V ZAHRANIČÍ DO ROKU 2015**“. ÚSZZ je pri plnení svojich úloh viazaný o.i. aj ustanoveniami z „**KONCEPCIE...**“, čím sú rozsah a kvalita jeho pôsobenia značne zúžené. Preto sa v prvom rade podporujú také projekty Slovákov v zahraničí, ktoré sú zamerané na imitovanie slovenského folklóru, insitu, remeselné zručnosti a publikačnú činnosť rôzneho druhu. O projekty, ktorých cieľom je aktívna podpora politicko-hospodárskych záujmov Slovenskej republiky zo strany Slovákov v zahraničí (lobbing), ako keby vôbec nebol záujem. O systémovej podpore výučovania slovenčiny pre mladú generáciu (deti Slovákov v zahraničí) ani nehovoriac. Radšej sa každý rok všetko odznova zakonzervuje, aby sa malo na budúci rok opäť čo konzervovať.

Celý proces pridelenia grantov v značnej miere narušujú z roka na rok sa stupňujúca nenásytnosť spolkárskych oligarchov, oných smutne preslávených „zahraničných Slovákov z povolania“, ktorí si dokážu všetkými možnými spôsobmi zabezpečiť čo možno najväčšiu porciu z grantového hrnca. V čerstvej pamäti máme priam nadľudské úsilie, ktoré čelní predstavitelia SZSZ za pomoci dezinformovaných médií nedávno vyvinuli nato, aby odstránili vtedajšieho predsedu ÚSZZ Milana Vetráka, ktorý im stál v ceste k vytúženým grantovým zdrojom.

Privítali by sme, keby vedenie ÚSZZ považovalo odstránenie pretrvávajúcej disproporcie pri pridelení dotácií pre Slovákov v zahraničí za jednu zo svojich prioritných úloh. Únia Slovákov v zahraničí je pripravená pomôcť pri hľadaní východísk, ktoré by viedli k obnoveniu a posilneniu vzájomnej dôvery a k ozdraveniu vzťahov jednak medzi samotnou slovenskou krajskou pospolitosťou a jednak medzi Slovenskou republikou a Slovákami v zahraničí.